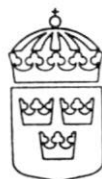

Motion till riksdagen

1988/89: Ub816

av Carl-Johan Wilson och Ingrid Ronne-Björkqvist
(båda fp)

Utbildningen av yrkesvalslärare

Mot.
1988/89
Ub816–817

Skolans studie- och yrkesorientering – SYO – är mycket viktig för elevernas möjlighet att få korrekt information om tillgängliga utbildnings- och yrkesvägar.

En betydande del av en SYO-funktionärs arbete bör bestå av information till eleverna – enskilt eller i grupp. Det är ofta angeläget för eleverna att i det närmaste omgående få svar på frågor om behörighetsvillkor, utbildningsort, framtidsutsikter för yrket, chanser att få utbildningsplats m. m. SYO-funktionären har en för skolan unik möjlighet att visa omtanke och personligt engagemang inför elevernas frågor om framtiden. Det engagemanget är mycket viktigt för elever – och föräldrar – i olika valsituationer. Därför är det angeläget, att SYO-funktionärens arbetssituation anpassas så att hans/hennes insatser är så lättillgängliga som möjligt på varje skola, där SYO-tjänst finns.

Den första formellt etablerade SYO-funktionären i svenska skolor var *yrkesvalsläraren*, som kombinerade SYO-uppgifterna med tjänst som lärare – vanligtvis i samhällskunskap. Som regel fungerade den SYO:n mycket bra. Yrkesvalsläraren hade en "del-roll" (lärare), som eleverna kände igen. SYO-funktionen var ett för eleverna positivt "tillägg" i yrkesvalslärarens ansvarsområde. Han/hon fanns oftast på heltid i skolan. Det var en omtyckt resurs med god tillgänglighet.

Under mitten av 1970-talet avbröts utbildningen av yrkesvalslärare. I stället infördes s. k. *SYO-konsulenter*. – utan att ha lärartjänst – skulle ansvara för SYO-rollen i skolan. Tidigare hade SYO-tjänster endast funnits på grundskolan – och i viss mån på folkhögskolor. De nya SYO-konsulenterna tillsattes också på gymnasieskolor.

Den nya ordningen infördes inte utan motstånd. Kritiken mot den nya SYO:n var främst att man införde försöksverksamhet med SYO-konsulenter samtidigt som man avbröt utbildningen av yrkesvalslärare. Det innebar givetvis, att antalet yrkesvalslärare snabbt minskade. Det fanns inte någon yrkesvalsläraryfunktion att jämföra med SYO-konsulentens.

Behovet av SYO är förvisso minst lika stort nu som tidigare. Eleverna behöver "tillgång" till SYO-funktionär under större delen av skolveckan. Vi anser därför att SYO-verksamheten bör vara så organiserad, att varje SYO-funktionär om möjligt tjänstgör vid endast en skola. Eftersom antalet elever avgör hur stor del av heltid som en SYO-konsulent skall tjänstgöra, måste det finnas möjlighet till kompletteringstjänstgöring, om en SYO-funktionär skall kunna ha heltidstjänst på "sin" skola. Det finns redan nu

möjlighet för SYO-konsulent att ha fyllnadstjänstgöring som lärare eller annan skolfunktionär, men det finns inte någon tjänstetyp som är avpassad för den kombinationen.

Mot. 1988/89
Ub816

Vi föreslår att utbildning av "yrkesvalslärare" — SYO-funktionär med lärarutbildning — åter införes. Då kan SYO-tjänster inrättas som kombinationstjänster och därmed anpassas till en skolas storlek och till tjänstesökandes behörighet vid sidan av SYO-utbildningen.

Med en sådan möjlighet till tjänstekombination kan en SYO-funktionär vara tillgänglig på mindre SYO-aktuella skolor under större delen av skolveckan. Även om viss del av arbetstiden innebär undervisning, kan eleverna lätt få kontakt med SYO-funktionären under raster och andra lektionsuppehåll.

För att öka trivseln för dem som arbetar i skolan behövs ett antal andra "karriärmöjligheter" än att bli skolledare. Goda exempel på sådana möjligheter är t. ex. vidareutbildning av lärare i SYO och vidareutbildning av SYO-konsulenter i skolämnen.

Hemställan

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställer vi

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att utbilda för och inrätta kombinationstjänster som lärare och studie- och yrkesorienteringsfunktionär (SYO-funktionär).

Stockholm den 25 januari 1989

Carl-Johan Wilson (fp)

Ingrid Ronne-Björkqvist (fp)